

PREDLOG
EVA 2023-2560-0062
SKRAJŠANI POSTOPEK

ZAKON o spremembah in dopolnitvi Zakona o urejanju prostora

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE in 95/23 – ZIUOPZP; v nadaljnjem besedilu: ZUreP-3) v prvem odstavku 77. člena določa, da je pripravljavec regionalnega prostorskega plana pravna oseba v večinski javni lasti, kot to določajo predpisi o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki jo za celotno območje vsake razvojne regije izberejo občine v regiji v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje.

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16 in 18/23– ZDU-10; v nadaljnjem besedilu: ZSRR-2) v 19. členu določa, da se v regiji opravljajo v javnem interesu tudi druge razvojne naloge države, med njimi tudi prostorsko planiranje na regionalni ravni. Dalje isti člen določa, da se za izvedbo teh nalog izvede postopek javnega razpisa, na podlagi katerega pristojni minister, torej v primeru prostorskega planiranja minister za naravne vire in prostor, podeli javno pooblastilo izbrani pravni osebi, ki izkaže usposobljenost za opravljanje teh nalog, če ni z zakonom, ki ureja posamezno nalogo, določeno drugače. Med merili javnega razpisa se upoštevajo izkušnje in usposobljenost za izvajanje nalog. Pooblaščenca pravna oseba se vključi v regijsko razvojno mrežo. Postopek javnega razpisa, kot ga določa ZSRR-2, se izvede v skladu z Zakonom o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US in 18/23 – ZDU-10) ter preverjanjem usposobljenosti za izvajanje nalog in ne v skladu z zakonom o javnem naročanju.

Čeprav ZSRR-2 določa, da je lahko izbor pripravljavca s posebnim zakonom urejen tudi drugače, se je izkazalo, da je izbor pripravljavca regionalnega prostorskega plana v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje, neustrezen, ker je obseg dela pripravljavca regionalnega prostorskega plana v naprej določen in ovrednoten. Ker za pripravljavca regionalnega prostorskega plana velja, da je lahko le pravna oseba v večinski javni lasti, kot to določajo predpisi o skladnem regionalnem razvoju, to pomeni, da razen regionalnih razvojnih agencij na ravni razvojnih regij ne obstajajo druge ustrezne inštitucije, ki bi lahko opravljale delo pripravljavca regionalnega prostorskega plana. Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 –ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 –ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A in 80/20 – ZIUOOPE) določa

različne oblike sodelovanja in povezovanja občin, vendar se v nobeni od razvojnih regij občine ne povezujejo na te načine, temveč sodelujejo le v okviru partnerstva, določenega z ZSRR-2.

Tudi na podlagi testiranja v okviru pilotnega projekta za implementacijo prostorske in gradbene zakonodaje v okviru področja 1 Zagotovitev podatkov za vzpostavitev prostorskega planiranja na regionalni ravni (PILOT MOP – področje 1 RPP) se je izkazalo, da so regionalne razvojne agencije edine pravne osebe z večinskim javnim deležem na ravni razvojnih regij, ki izkazujejo usposobljenost za izvajanje prostorskega planiranja na regionalni ravni.

Zaradi navedenih dejstev se prvi in drugi odstavek 77. člena ZUreP-3 spremenita tako, da se črta obveznost izbire pripravljavca regionalnega prostorskega plana z javnim naročilom in določi, da je pripravljavec regionalnega prostorskega plana regionalna razvojna agencija ali druga razvojna inštitucija, ki je že vključena v regijsko razvojno mrežo na območju razvojne regije, kot to določajo predpisi o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Te organizacije so v skladu z ZSRR-2 že bile izbrane kot nosilci splošnih razvojnih nalog na regionalni ravni. Za uspešno pripravo regionalnega prostorskega plana je pomembno, da pripravljavec pozna prostor ter gospodarsko, družbeno in okoljsko situacijo razvojne regije, zato mora imeti sedež v razvojni regiji. Priprava strateškega prostorskega akta, ki mora povezati razvojne potrebe državne in lokalne ravni je vsebinsko, organizacijsko in postopkovno zahtevna naloga prostorskega načrtovanja zato mora pripravljavec zaposlovati ustrezno usposobljeno osebo, tj. strokovnjaka s področja prostorskega načrtovanja, ki je lahko strokovnjak s področja arhitekture, krajinske arhitekture, urbanizma, prostorskega načrtovanja, geografije ali znanosti o okolju. V novem drugem odstavku je določeno, kako se izbere pripravljavec regionalnega prostorskega plana. Izberejo ga za celotno območje vsake razvojne regije občine v razvojni regiji s sklepom sveta regije, minister pa mu podeli javno pooblastilo. Svet regije skladno z ZSRR-2 sestavljajo župani občin v razvojni regiji.

Tretji odstavek, ki določa naloge pripravljavca, se ne spreminja. Te naloge so zlasti:

- da skrbi za usklajevanje interesov med državo in občinami v območju razvojne regije,
- si prizadeva za sodelovanje vseh relevantnih udeležencev pri urejanju prostora,
- da skrbi za zgodnje in učinkovito obveščanje in sodelovanje javnosti,
- da izvede javna naročila za pridobitev izdelovalcev regionalnega prostorskega plana, podrobnejših (specifičnih) strokovnih podlag in okoljskega poročila ter da skrbi za koordinacijo vseh izdelovalcev.

V četrtem odstavku je določeno, da izbrani pripravljavec zagotovi izdelovalce regionalnega prostorskega plana, potrebnih posebnih strokovnih podlag in okoljskega poročila; izbrani izdelovalec regionalnega prostorskega plana pa mora zagotoviti sodelovanje interdisciplinarne skupine strokovnjakov.

Peti odstavek 77. člena ZUreP-3 določa, da se sredstva za izdelavo regionalnega prostorskega plana zagotavljajo v občinskih proračunih in državnem, pri čemer državni proračun zagotovi 60 odstotkov potrebnih sredstev. Ker se prostorsko planiranje na regionalni ravni vzpostavlja kot kontinuirana dejavnost in ker to obsega poleg izdelave regionalnega prostorskega plana tudi izdelavo podrobnejših (specifičnih) strokovnih podlag, okoljskega poročila ter organizacijo in vodenje procesa priprave regionalnega prostorskega plana je treba v občinskih in državnih proračunih zagotoviti sredstva za vse naštetu in ne le za izdelavo regionalnega prostorskega plana. Zato se v petem odstavku 77. člena besedna zveza »za izdelavo regionalnega prostorskega plana« nadomesti z besedno zvezo »za izvajanje nalog regionalnega prostorskega planiranja«.

S predlogom zakona se dopolnjuje tudi 298. člena ZUreP-3, in sicer z namenom, da se omogoči nadaljevanje in zaključek postopkov priprave regionalnih prostorskih načrtov, ki so se začeli v skladu z Zakonom o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. (Uradni list RS, št. 33/07, 70/08 – ZVO-1B, 108/09, 80/10 – ZUPUDPP, 43/11 – ZKZ-C, 57/12, 57/12 – ZUPUDPP-A, 109/12, 76/14 – odl. US, 14/15 – ZUUJFO, 61/17 – ZUreP-2 in 199/21 – ZUreP-3;

v nadaljnjem besedilu: ZPNačrt), do uveljavitve ZureP-3 pa še niso bili sprejeti. Pred uveljavitvijo Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17, 199/21 – ZUreP-3 in 20/22 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZUreP-2) se je začela izdelava večih regionalnih prostorskih načrtov. ZUreP-2 je v 273. členu omogočal nadaljevanje postopkov njihove priprave v skladu z dotedanjim predpisom tj. ZPNačrt, ZUreP-3 pa tega ni omogočil.

2. CILJI, NAČELA IN POGLOVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

S predlogom zakona se na ustrežnejši način uredi način določitve pripravljavcev regionalnih prostorskih planov. Omogoči se tudi nadaljevanje in sprejetje regionalnih prostorskih načrtov, katerih priprava se je začela na podlagi ZPNačrt.

2.2. Načela

S predlogom zakona se ne posega v nobeno od temeljnih načel ZUreP-3.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlagane zakonske določbe glede prostorskega planiranja na regionalni ravni so bile testirane v okviru pilotnega projekta za implementacijo prostorske in gradbene zakonodaje v okviru področja 1 Zagotovitev podatkov za vzpostavitev prostorskega planiranja na regionalni ravni (PILOT MOP – področje 1 RPP). PILOT MOP – področje 1 RPP je potekal v letih 2021-2022, izvajal ga je Geodetski inštitut Slovenije, vodilo pa tedanje Ministrstvo za okolje in prostor. Namen pilotnega projekta je bil:

- poenotiti način priprave, vsebino in obliko RPP,
- opredeliti terminske, kadrovske in finančne pogoje za pripravo RPP,
- preizkusiti pripravo RPP z vidika sistemske uvedbe regionalnega prostorskega planiranja kot kontinuiranega procesa.

Testiranje so izvajale testne Regionalne razvojne agencije (v nadaljnjem besedilu: RRA): RRA Koroška d. o. o., Razvojni center Novo mesto (RRA Jugovzhodna Slovenija) in Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija d.o.o. Idrija (ICRA, mrežna RRA Goriška). Testne RRA so aktivno vključile tudi občine na svojem območju.

Pri izvedbi nalog je z recenzentsko svetovalno vlogo sodelovala tudi Projektna skupina, ki so jo sestavljali predstavniki Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS), Združenja regionalnih razvojnih agencij Slovenije (RRA GIZ), Urbanističnega inštituta Republike Slovenije (UIRS), Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Direktorata za regionalni razvoj (MGRT, DRR), Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) ter Urada za makroekonomske analize in razvoj (UMAR).

Z rezultati pilotnega projekta so bile tekoče seznanjane občine, združenja občin, Združenje regionalnih razvojnih agencij (RRA GIZ), prostorski načrtovalci in Urbanistični inštitut.

Ob testiranju se je izkazalo, da je regionalno prostorsko planiranje izvedljivo ne glede na odsotnost upravne ravni in da so obstoječe regionalne razvojne agencije ustrezne za prevzem vloge pripravljavca regionalnega prostorskega plana. Pripravljavec regionalnega prostorskega

plana mora za namen učinkovitega vodenja postopka priprave regionalnega prostorskega plana zaposlovati ustrezno usposobljeno osebo, tj. strokovnjaka s področja prostorskega načrtovanja, ki je lahko strokovnjak s področja arhitekture, krajinske arhitekture, urbanizma, prostorskega načrtovanja, geografije ali znanosti o okolju.

V okviru PILOT MOP – področje 1 RPP je bilo izkazano tudi, da je nujno prostorsko planiranje na regionalni ravni vzpostaviti kot kontinuirano dejavnost, ki po sprejetju regionalnega prostorskega plana vključuje tudi spremljanje izvajanja regionalnega prostorskega plana.

S predlogom zakona se na ustrezniji način uredi način določitve pripravljavcev regionalnega prostorskega plana. Pripravljavca regionalnega prostorskega plana določijo občine v razvojni regiji s sklepom sveta regije, kot ga določa ZSRR-2. Svet regije sestavljajo župani občin v razvojni regiji. Občine lahko za pripravljavca določijo nosilno Regionalno razvojno agencijo, ki so jo skladno z ZSRR-2 že izbrale za programsko obdobje ali pa drugo Regionalno razvojno agencijo, ki deluje na območju razvojne regije in je vpisana v razvojno mrežo.

Pripravljavec mora voditi postopek priprave regionalnega prostorskega plana, v okviru katerega izvaja zahtevne organizacijske in koordinacijske naloge, zato mora zaposliti osebo z ustreznimi znanji s področja prostorskega načrtovanja. Pripravljavec po potrebi oblikuje projektno skupino za pripravo regionalnega prostorskega plana in določi vodjo projektne skupine. Vodja projektne skupine je lahko le strokovnjak s področja arhitekture, krajinske arhitekture, urbanizma, prostorskega načrtovanja, geografije ali znanosti o okolju.

Minister, pristojen za prostor, bo za opravljanje prostorskega planiranja na regionalni ravni podelil javno pooblastilo za regionalno prostorsko planiranje ter v okviru tega za pripravo regionalnega prostorskega plana. Prostorsko planiranje na regionalni ravni se bo vzpostavilo kot kontinuirana dejavnost in ne le kot enkratna priprava regionalnega prostorskega plana.

Omogoči se tudi nadaljevanje in sprejem regionalnih prostorskih načrtov, katerih priprava se je začela na podlagi ZPNačrt.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Na podlagi predhodnih študij in ugotovitev je ponovno ocenjen strošek priprave prve generacije 12 regionalnih prostorskih planov, ki zajema le stroške nujnih nalog:

- pripravljavca regionalnega prostorskega plana,
- izdelave regionalnega prostorskega plana,
- izdelave obveznih strokovnih podlag v skladu z ZUreP-3 (zagotovi ministrstvo v celoti),
- izdelave okoljskega poročila za potrebe postopka celovite presoje vplivov na okolje v skladu z predpisi, ki urejajo področje varstva okolja.

Skupna vrednost priprave prve generacije regionalnih prostorskih planov v vseh 12 razvojnih regijah v Sloveniji je ocenjena na 5.503.584,00 EUR, od tega znaša delež države, t.j. ministrstva, pristojnega za prostor, 3.401.749,80 EUR. Ta delež znaša za 99.599,4 EUR več od predpisanih 60 %, ker želimo RPP pripravljene na enoten in primerljiv način, zato smo na ministrstvu že naročili izdelavo obveznih SP na podlagi razpoložljivih podatkov v državi in jih financiramo v celoti. V ocenjeno vrednost RPP niso vključeni stroški izdelave neobveznih, podrobnejših oziroma specifičnih strokovnih podlag, v kolikor bi se zanje v regiji odločili, niti stroški strokovnih podlag resorjev. Podrobnejše SP za predlagane prostorske ureditve morajo zagotoviti predlagatelji oziroma investitorji predlaganih prostorskih ureditev.

Glede na navedeno predlog nima neposrednih finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

ZUreP-3 predpisuje, da 40 % stroška RPP prevzamejo občine, zato morajo občine za ta namen same zagotoviti sredstva v občinskih proračunih.

Ker ZUreP-3 določa, da morajo razvojne regije pripraviti in sprejeti RPP do konca leta 2026, so aktivnosti za proces priprave prve generacije RPP predvidene v obdobju od 2023 do konca 2026. Faze priprave RPP in s tem povezane aktivnosti so po letih razdeljene na optimalen način, da bodo lahko vse razvojne regije uspešno zaključile postopke in sprejele RPP.

Skladno z navedenim so finančna sredstva za sofinanciranje 60 % deleža zagotovljena v veljavnem Načrtu razvojnih programov za obdobje od 2023 do 2026, v ukrepu št. 2550-23-0001 - »Sofinanciranje priprave prve generacije regionalnih prostorskih planov v vseh razvojnih regijah v Sloveniji«. V državnem proračunu za leto 2023-2024 pa so finančna sredstva za aktivnosti, ki so po terminskem planu predvidene v letih 2023-2024, zagotovljena na proračunski postavki št. 231447 Upravljanje s prostorom. Ministrstvo za naravne vire in prostor zagotovi sofinanciranje priprave prve generacije RPP v znesku 451.411,20 EUR za tekoče leto in 401.011,20 EUR za prihodnje leto.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Finančna sredstva za izvajanje zakona so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu. Sredstva za sofinancerski delež države 60% vrednosti prve generacije 12 regionalnih prostorskih planov v višini 3.401.749,80 EUR so vključena v Načrt razvojnih programov za obdobje od 2023 do 2026v ukrepu št. 2550-23-0001 - »Sofinanciranje priprave prve generacije regionalnih prostorskih planov v vseh razvojnih regijah v Sloveniji«. in na proračunski postavki št. 231447 Upravljanje s prostorom. V državnem proračunu za leto 2023-2024 pa so finančna sredstva za aktivnosti, ki so po terminskem planu predvidene v letih 2023-2024, zagotovljena na proračunski postavki št. 231447 Upravljanje s prostorom.

Ministrstvo za naravne vire in prostor zagotovi sofinanciranje priprave prve generacije RPP v znesku 451.411,20 EUR za tekoče leto in 401.011,20 EUR za prihodnje leto.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravom Evropske unije.

AVSTRIJA, dežela Štajerska

Štajerski zakon o prostorskem načrtovanju

Štajerski zakon o prostorskem načrtovanju (Steiermärkisches Raumordnungsgesetz 2010 - StROG) ureja cilje in načela prostorskega načrtovanja. StROG ureja »nad-lokalno (nad-občinsko)« in lokalno (prostorsko) načrtovanje.

Nad-občinsko urejanja prostora

Med naloge nad-občinskega urejanja prostora med drugim umešča tudi sprejem t. i. razvojnih programov (Entwicklungsprogramme). Zakon ureja razvojne programe različnih ravni oziroma vsebin in tako pozna:

- Razvojni program za celotno deželo (deželni razvojni program - Landesentwicklungsprogramm),
- Sektorske (področne) razvojne programe (Sachprogramme) in
- Programe za dele dežele (regionalne razvojne programe - Regionale

Entwicklungsprogramme- REPRO) in po potrebi delne regionalne razvojne programe, ki obsegajo (zgolj) enega ali več sektorjev.

Na deželni ravni je Štajerska, upoštevajoč StROG, sprejela Landesentwicklungsprogramm Verordnung und Erläuterung, ki Štajersko deli na sedem regij, za katere je treba pripraviti regionalne razvojne programe. StROG zahteva, da mora biti v regionalnih razvojnih programih predstavljen načrtovani prostorsko-funkcionalni razvoj regije, zlasti pa morajo taki programi vsebovati prostorsko-funkcionalne razvojne cilje in ukrepe za uresničitev razvojnih ciljev (na primer največje velikosti zemljišč za izračun potrebe po zazidljivih zemljiščih v naseljih, prednostna območja za rabo zazidljivih zemljišč regionalnega pomena (npr. za industrijo in obrt) in za rabe nezazidljivih zemljišč regionalnega pomena (npr. za kmetijstvo, ekologijo, izkopavanje surovin, zaščito razvoja naselij), opredelitev površin za postavitve regionalne infrastrukture (npr. koridorji za postavitve prometne infrastrukture, objekti za preskrbo in odstranjevanje).

Reguliran je postopek sprejema (deželnega, regionalnega ali sektorskega) razvojnega programa. StROG določa, da se osnutek uredbe razgrne vsaj 8 tednov, hkrati se razgrne tudi okoljsko poročilo oziroma obrazložitev, zakaj presoja vplivov na okolje ni potrebna; osnutek se zakonsko naštetim subjektom pošlje neposredno, pri čemer se - »če je le mogoče, tudi drugim nosilcem načrtovanja in podjetjem posebnega pomena«. Po odobritvi razvojnega programa z odločbo je treba tiste, ki so v svojih stališčih ugovarjali osnutku, pisno obvestiti o tem, ali so bili njihovi ugovori upoštevani ali ne.

Za svetovanje deželni vladi se je v zvezi z vprašanji regionalnega urejanja prostora in kot nadzorni organ za področje lokalnega urejanja prostora pri Uradu deželne vlade ustanovil Svet za urejanje prostora (Raumordnungsbeirat), ki daje mnenja oziroma stališča k razvojnim programom, lokalnim razvojnim konceptom in drugim prostorskim dokumentom in tematikam s pomenom za prostor.

FINSKA

Na Finskem ureja prostorsko načrtovanje oz. planiranje Zakon o rabi zemljišč za gradnjo objektov in o gradnji (Maankäyttö- ja rakennuslaki - Land Use and Building Act, 132/1999.). Gre za enega najsodobnejših »prostorskih« zakonov na območju EU, ki v celoti izhaja iz načela trajnostnega razvoja. Navedeni zakon ureja planiranje in načrtovanje gradnje objektov na različnih zemljiščih, ureja pa tudi gradnjo objektov ter nekatera druga vprašanja, povezana z gradnjo (na primer razlastitev).

1. Prostorsko načrtovanje na državni in regionalni ravni

Na državni ravni pozna finska ureditev nacionalni program rabe prostora, ki pomeni temeljne rešitve za vprašanja, ki imajo internacionalni ali nadregionalni pomen za rabo prostora, odločilni pomen oziroma vpliv na državno kulturno dediščino, naravne vrednote in zavarovana ter varovana območja po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, in za trajnostni razvoj ter ekonomsko prihodnost države.

Nacionalni program pomeni osnovo za celotno prostorsko planiranje na Finskem. Predstavlja osnovna načela in cilje planiranja. Poleg pravno zavezujočega nacionalnega programa ministrstvo za okolje pripravlja številne programe, strategije in priporočila, ki niso pravno zavezujoča, vendar so v praksi regionalnih centrov za varstvo okolja pomembna.

Prvi strateški pravni akt se pojavi na ravni regije (Finska ima 19 regij, ki so oblikovane in veljajo samo za potrebe prostorskega planiranja). Zakon o rabi zemljišč in gradnji objektov (v nadaljnjem besedilu: LUaBA) določa, da morajo regionalni sveti (sestavljani so iz predstavnikov lokalnih skupnosti, ki jih je na Finskem malo več kot 400 in so zelo različne po velikosti, npr. Helsinki z več kot pol milijona ljudi do občin s 1000 prebivalci) oblikovati regionalni plan rabe prostora. Regionalni plan svojo pozornost posveča predvsem naslednjim vsebinam: primerna regionalna in naselitvena struktura regije, ekološko sprejemljiva raba prostora, okoljsko in ekonomsko sprejemljiva ureditev transportnih povezav ter raba vode in naravnih dobrin,

ustvarjanje okoliščin za regionalni razvoj gospodarstva, zaščita naravnega okolja, naravne vrednote in kulturna dediščina ter omogočanje zadovoljivih možnosti za uporabo površin v rekreacijske namene. Načrtovalci morajo v plan implementirati nacionalni program rabe prostora, upoštevati regionalno planiranje sosednjih regij, mnenje lokalnih skupnosti ter regionalne in lokalne posebnosti prostora. LUaBA tudi posebej določa, da se morajo načrtovalci plana izogibati nepotrebni oškodovanju lastnikov zemlje ter upoštevati ekonomske zakonitosti rabe prostora.

Pravne posledice regionalnega plana rabe prostora so:

1. Regionalni plan morajo lokalne skupnosti uporabljati kot vodilo pri oblikovanju glavnega prostorskega plana občine in podrobnejšega prostorskega načrta občine. LUaBA pa pozna izjemo od tega pravila, saj določa, da lokalnim skupnostim ni treba upoštevati regionalnega plana, če že imajo oblikovane svoje prostorske akte za to območje. Izjema je omiljena s tem, da LUaBA zavezuje občine, da morajo redno modernizirati svoje prostorske akte. Smisel izjeme je v tem, da lahko občina kljub spremembam na regionalni ravni še nekaj časa uporablja svoje lokalne prostorske akte in s tem ni v časovnem pritisku stalnega spreminjanja.
2. Vsakršno prostorsko planiranje ali pa poseganje v prostor mora upoštevati regionalni plan in ni mogoče posegati v prostor, če to nasprotuje regionalnemu planu rabe prostora.
3. Namen regionalnih planov je tudi, da se načrtujejo vsi posegi v prostor, ki so širšega pomena (načrtovanje gradnje cest, železnic in druge infrastrukture, oskrba z vodo, naravni parki, večja trgovska središča).
4. Regionalni plan lahko zaščiti posamezna območja, na katerih popolnoma prepove gradnjo oziroma druge posege v prostor, če je to potrebno za zaščito naravnega okolja, ali omeji določene tipe gradenj oziroma posege v prostor, kadar je to pomembno za uresničevanje regionalnega prostorskega razvoja.

HRVAŠKA

Na Hrvaškem urejata regionalno prostorsko planiranje Zakon o regionalnem razvoju Hrvaške (Uradne novine, št. 147/14) in Zakon o prostorskem uređenju (Narodne novine št. 153/2013).

V skladu z Zakonom o regionalnem razvoju Republike Hrvaške so dokumenti načrtovanja politike regionalnega razvoja Strategija regionalnega razvoja Republike Hrvaške, Strategija razvoja županije, Grad Zagreb Strategija razvoja in Strategija razvoja mestnega območja.

Strategija regionalnega razvoja je temeljni planski dokument politike regionalnega razvoja na državni ravni, ki določa cilje in prioritete regionalnega razvoja Republike Hrvaške ter načine za njihovo doseganje, območja s posebnimi razvojnimi značilnostmi ter medsebojno razmerje in delovanje organov državne uprave in drugih regionalnih razvojnih deležnikov, vključenih v izvajanje Strategij.

Strategija naj bi prispevala k določitvi prednostnih aktivnosti, namenjenih krepitvi razvojnega potenciala vseh hrvaških regij, zmanjševanju regionalnih razlik ter krepitvi in izgradnji razvojnega potenciala manj razvitih delov države. Strategija naj bi predlagala okvir in usmeritve za nadaljnji razvoj politike regionalnega razvoja na podlagi postavljenih strateških ciljev in prioritet.

Strategija razvoja županije je temeljni strateški planski dokument enote regionalne samouprave, ki opredeljuje razvojne cilje in prioritete za območje enote regionalne samouprave s posebnim poudarkom na vlogi velikih mest in sedeža občine. mesta pri spodbujanju razvoja in o razvoju manj razvitih območij.

Strategija razvoja urbanega območja je temeljni strateški dokument, v katerem so določeni razvojni cilji in prioritete urbanega območja, nosilec njenega oblikovanja pa je mesto, ki je sedež urbanega območja.

S sprejetjem Zakona o regionalnem razvoju in nato s sprejetjem Strategije regionalnega razvoja Republike Hrvaške so bili postavljeni temelji vodenja regionalne razvojne politike, usmerjene v izgradnjo celotnega razvojnega potenciala Republike Hrvaške.

Ministrstvo za regionalni razvoj, Direktorat za regionalni razvoj ustvarja pogoje in izvaja dejavnosti za načrtovanje, izvajanje in vrednotenje programov, namenjenih razvoju enot lokalne samouprave, občin in širše regije, spodbujanju razvoja čezmejnega, transnacionalnega in medregionalnega sodelovanja ter priprava strateških in operativnih dokumentov ter projektov za koriščenje sredstev Evropske unije in drugih mednarodnih virov financiranja, namenjenih regionalnemu razvoju.

Z namenom zmanjševanja neskladij v razvoju posameznih območij in ustvarjanja predpogojev za trajnostni gospodarski in družbeni razvoj se izvajajo programi in ukrepi za izgradnjo in posodobitev objektov komunalne in družbene infrastrukture, ki temeljijo na partnerstvu in solidarnosti.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima administrativnih posledic na poslovanje javne uprave ali pravosodnih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne prinaša dodatnih obveznosti za stranke do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog zakona nima posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog zakona nima posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje

Predlog zakona nima posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Regionalni prostorski plan je podlaga za pripravo regionalnega razvojnega programa, ki se pripravljajo skladno s predpisi s področja regionalnega razvoja, in se lahko sprejme najkasneje skupaj z njim. Regionalni prostorski plani bodo v pomoč pri pripravi integralnih projektov, s čimer se bo pripomoglo k celovitejšemu pristopu načrtovanja razvoja v finančni perspektivi 2027-2034.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Rešitve zakona so bile predstavljene regionalnim razvojnim agencijam ter Združenju regionalnih razvojnih agencij (RRA GIZ) ter občinam in njihovim interesnim združenjem.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje predpisa bo spremljalo Ministrstvo za naravne vire in prostor.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Predlog zakona se ne nanaša na druge pomembne okoliščine.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil objavljen na spletem mestu državne uprave eDemokracija od 23. 5. 2023 do 23. 6. 2023. Pripombe so podali Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije, RRA GIZ - Združenje regionalnih razvojnih agencij in Občina Trzin.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Jože Novak, minister, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- dr. Lidija Kegljevič Zagorc, državna sekretarka, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- dr. Nataša Bratina, v. d. generalne direktorice Direktorata za prostor in graditev, Ministrstvo za naravne vire in prostor

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O in 78/23 – ZUNPEOVE) se v 77. členu prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Pripravljavec regionalnega prostorskega plana je regionalna razvojna agencija ali druga razvojna institucija, vključena v regijsko razvojno mrežo v razvojni regiji. Pripravljavec regionalnega prostorskega plana mora imeti sedež v razvojni regiji in zaposlenega najmanj enega strokovnjaka s področja prostorskega načrtovanja.«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Pripravljavca regionalnega prostorskega plana za celotno območje posamezne razvojne regije določijo občine v razvojni regiji s sklepom sveta regije, minister pa mu podeli javno pooblastilo v skladu z zakonom, ki ureja spodbujanje skladnega regionalnega razvoja.«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Za izdelavo regionalnega prostorskega plana, okoljskega poročila in strokovnih podlag pripravljavec regionalnega prostorskega plana pridobi izdelovalce. Pri izdelavi regionalnega prostorskega plana mora sodelovati interdisciplinarna skupina strokovnjakov iz 45. člena tega zakona, katere delovanje zagotovi izdelovalec regionalnega prostorskega plana.«.

V petem odstavku se besedilo »izdelavo regionalnega prostorskega plana« nadomesti z besedilom »izvajanje nalog regionalnega prostorskega planiranja«.

2. člen

V 298. členu se v prvem odstavku za besedo »drugim« beseda »in« nadomesti z vejico, za besedo »tretjim« pa se doda besedilo »in četrtem«.

KONČNA DOLOČBA

3. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Ker v Sloveniji ni vzpostavljena politična regionalna raven, se sistem regionalnega prostorskega planiranja, ki ga je vzpostavil ZUreP-2 (Uradni list RS, št. 61/17, 199/21 – ZUreP-3 in 20/22 – odl. US), naslanja na sistem in organe, ki jih je vzpostavil Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16 in 18/23 – ZDU-1O).

V prvem odstavku je določeno, kdo je lahko pripravljavec regionalnega prostorskega plana, in sicer je to lahko regionalna razvojna agencija ali druga razvojna institucija v regiji, vključena v regijsko razvojno mrežo na območju razvojne regije. Te organizacije so v skladu s predpisi, ki urejajo skladen regionalni razvoj, že bile izbrane kot nosilci splošnih razvojnih nalog na regionalni ravni. Za uspešno pripravo regionalnega prostorskega plana je pomembno, da pripravljavec pozna prostor ter gospodarsko, družbeno in okoljsko situacijo razvojne regije, zato mora imeti sedež v razvojni regiji. Priprava strateškega prostorskega akta, ki mora povezati razvojne potrebe državne in lokalne ravni je vsebinsko, organizacijsko in postopkovno zahtevna naloga prostorskega načrtovanja, zato mora imeti pripravljavec zaposlenega najmanj enega strokovnjaka s področja prostorskega načrtovanja.

V drugem odstavku je določeno, kako se določi pripravljavec regionalnega prostorskega plana, in sicer ga za celotno območje vsake razvojne regije izberejo občine v razvojni regiji s sklepom sveta regije, minister pa mu podeli javno pooblastilo. Regionalni prostorski plan je prostorski strateški akt, s katerim se država in občine dogovorijo in uskladijo o prostorskem razvoju posamezne razvojne regije. Zato je določena izbira pripravjavca na način, da tudi pri določitvi pripravjavca sodelujejo občine in država. Svet regije je organ v skladu s predpisi, ki urejajo skladen regionalni razvoj, ki že vključuje župane vseh občin v razvojni regiji.

V četrtem odstavku je določeno, da mora pripravljavec pridobiti izdelovalca regionalnega prostorskega plana, okoljskega poročila in strokovnih podlag. Izdelovalec regionalnega prostorskega plana, okoljskega poročila in strokovnih podlag je ena ali več pravnih ali fizičnih oseb, ki jo bo pripravljavec izbral na podlagi predpisov o javnem naročanju. Izdelovalci prostorskih aktov, okoljskih poročil in strokovnih podlag so gospodarske družbe ali fizične osebe, zato je edini mogoč način, da se ga oziroma jih izbere z javnim naročilom. Določeno je, da mora izdelovalec regionalnega prostorskega plana zagotoviti sodelovanje interdisciplinarne skupine strokovnjakov, z vseh tistih strokovnih področij, ki jih mora obravnavati regionalni prostorski plan, kar bo moralo biti določeno v razpisnih pogojih za izbiro izdelovalca regionalnega prostorskega plana.

V petem odstavku je določen način financiranja regionalnega prostorskega planiranja. To obsega tako stroške izdelave regionalnega prostorskega plana, okoljskega poročila in vseh potrebnih strokovnih podlag kakor tudi vse naloge pripravjavca.

K 2. členu:

Določba omogoča, da se postopki priprave regionalnih prostorskih načrtov, ki so se začeli v skladu z Zakonom o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 70/08 – ZVO-1B, 108/09, 80/10 – ZUPUDPP, 43/11 – ZKZ-C, 57/12, 57/12 – ZUPUDPP-A, 109/12, 76/14 – odl. US, 14/15 – ZUUJFO, 61/17 – ZUreP-2 in 199/21 – ZUreP-3), v skladu z Zakonom o prostorskem načrtovanju tudi nadaljujejo in sprejmejo.

K 3. členu (začetek veljavnosti):

V tem členu je urejen začetek veljavnosti zakona, tako da začne zakon veljati že naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

77. člen

(pripravlavec regionalnega prostorskega plana)

- (1) Pripravlavec regionalnega prostorskega plana je pravna oseba, v večinski javni lasti, kot to določajo predpisi o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki jo za celotno območje vsake razvojne regije izberejo občine v regiji v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje.
- (2) Izbrani pripravlavec se za tekoče programsko obdobje vključi v regijsko razvojno mrežo, kot jo določajo predpisi, ki urejajo spodbujanje skladnega regionalnega razvoja.
- (3) Pripravlavec vodi postopek priprave regionalnega prostorskega plana ter skrbi za usklajevanje interesov med državo in občinami v območju razvojne regije. Pripravlavec si mora prizadevati za sodelovanje vseh relevantnih udeležencev pri urejanju prostora ter poskrbeti za zgodnje in učinkovito obveščanje in sodelovanje javnosti.
- (4) Za izdelavo regionalnega prostorskega plana, posameznih sestavin regionalnega prostorskega plana ali njegovih strokovnih podlag pripravlavec zagotovi sodelovanje interdisciplinarne skupine strokovnjakov iz 45. člena tega zakona. Zagotovi tudi izdelovalca regionalnega prostorskega plana v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje.
- (5) Sredstva za izdelavo regionalnega prostorskega plana se zagotavljajo v občinskih proračunih in državnem, pri čemer državni proračun zagotovi 60 odstotkov potrebnih sredstev.

298. člen

(končanje postopkov priprave prostorskih aktov)

- (1) Postopki priprave prostorskih aktov, začeti na podlagi ZPNačrt, katerih priprava se je v skladu s prvim, drugim in tretjim odstavkom 273. člena ZUreP-2 nadaljevala po dosedanjih predpisih, se končajo po ZPNačrt.
- (2) Postopki priprave prostorskih aktov, začeti na podlagi ZUPUDPP, katerih priprava se je v skladu s prvim odstavkom 270. člena ZUreP-2 nadaljevala po dosedanjih predpisih, se končajo po ZUPUDPP.
- (3) Postopki priprave prostorskih aktov, začeti na podlagi ZUreP-2, se končajo po dosedanjih predpisih.
- (4) Ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena se postopki priprave državnih prostorskih izvedbenih aktov iz drugega in tretjega odstavka tega člena lahko nadaljujejo po tem zakonu, če tako predlaga pobudnik priprave državnega prostorskega izvedbenega akta, pri čemer se postopek nadaljuje glede na že opravljena dejanja v postopku in tako, da ne pride do zmanjšanja ravni sodelovanja nosilcev urejanja prostora in javnosti.
- (5) Postopka priprave lokacijskih načrtov, začeta v skladu z ZUOPZP, za katera sta izdana Odlok o programu priprave lokacijskega načrta za vplivno območje plazu Macesnik v Občini Solčava (Uradni list RS, št. 92/03, 85/07 in 59/11) in Odlok o programu priprave lokacijskega načrta za vplivno območje plazu Slano Blato v Občini Ajdovščina (Uradni list RS, št. 23/04 in 31/17), se nadaljujeta po

tem zakonu, pri čemer se postopek nadaljuje glede na že opravljena dejanja v postopku in tako, da ne pride do zmanjšanja ravni sodelovanja nosilcev urejanja prostora in javnosti.